

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI

KAYAPA ÖZEL EĞİTİM VE UYGULAMA OKULU
REHBERLİK SERVİSİ

ÇOCUK KİMDİR?

Çocuk Hakları Sözleşmesi

1.Madde: 18 yaşından küçük her insan çocuk sayılır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

3.Madde: Daha erken ergin (reşit) olsa bile 18 yaşını doldurmamış kimse çocuk sayılır.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

6. Madde: Çocuk deyiminden 18 yaşını doldurmamış kişi sayılır

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI NEDİR?

Bedensel, ruhsal ve cinsel gelişimin henüz tamamlanmadığı 0-18 yaş arasındaki dönem çocukluk dönemi olarak tanımlanır.

Bu dönemdeki çocuğun beden veya ruh sağlığına zarar veren, zarar verme riski taşıyan, fiziksel, duygusal, zihinsel veya cinsel gelişimini olumsuz etkileyen, kendisine bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından zarar verici olan, kaza dışı ve önlenemez bir davranışa maruz kalması çocuğa karşı **kötü muamele** ya da **çocuk istismarı** olarak tanımlanmaktadır.

Kötü muamelenin fiziksel, ekonomik, duygusal ve cinsel ihmal ile istismar olmak üzere farklı boyutları vardır.

İhmal

Çocuğun;

- ✘ Beslenme (Sağlıklı beslenme için gerekli tedbirleri almamak)
- ✘ Giyinme (mevsime ve yaşına uygun giyinmesini sağlamamak)
- ✘ Barınma
- ✘ Tıbbi Bakım
- ✘ Eğitim (okul çağı çocuğunu okula göndermemek)
- ✘ Uygun gözetim (Güvenliğini sağlamak)

gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, kendisine veya bir başkasına zarar vermesini engelleyecek türden tedbirlerin alınmamasıdır.

Fiziksel İstismar

Çocuğa karşı; sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna zarar veren ya da zarar verebilme olasılığı yüksek, kasıtlı fiziksel güç kullanılmasıdır.

Tokat, yumruk ve/ veya tekme atmak, ısırarak, yakmak, vurmak, saç veya kulak çekmek, sarsmak, eşya fırlatmak, belirli nesnelere zarar vermek vb.

Duygusal İstismar

- Aşağılama, yalnız bırakma, ayırma,
 - Korkutma, yıldırma, tehdit etme, suça yöneltme,
 - Önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma,
 - Lakap takma, aşırı baskı ve otorite kurma
 - Duygusal bakımdan gereksinimlerin karşılanmaması,
 - Sık eleştirme, yaşının üstünde sorumluluklar bekleme,
- Kardeşler arasında ayırım yapma, değer vermeme.

Ekonomik İstismar

Çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen, yaşı ve gücü ile orantılı olmayan işlerde ucuz emek olarak çalıştırılmasıdır.

Cinsel İstismar

Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dahil edilmesidir.

Nasıl farkedilir?

- ✘Yürümede ya da oturmada zorluk
- ✘Dudak/ ağız çevresinde şişme, kızarma, morarma
- ✘Alt ıslatma, parmak emme gibi yaşıyla uyumsuz davranışlar
- ✘Arkadaşlarına yönelik artan el şakaları ve dokunma girişimleri
- ✘Yaşının çok üzerinde cinsel bilgiye sahip olma
- ✘Sık sık ve toplu ortamlarda sergilenen çocukluk çağı mastürbasyonu
- ✘Temas içeren durumlarda belirtileri gözlemlemek daha kolaydır. Temas içermeyen cinsel istismarda çocuğun duygu durumundaki değişiklikleri gözlemlemek önem kazanmaktadır.

Cinsel istismar konusunda hikaye uyduran çocuk sayısı çok azdır. Eğer bir çocuk cinsel olarak istismar edildiğine ilişkin bilgi veriyorsa temel yaklaşım çocuğa inanmak olmalıdır.

İhmal ve İstismar Sonucu Yaşan Kaygı ve Stres Bozukluğu Tepkileri

- ✘ Depresyon- aşırı üzüntü değersizlik duygusu intihara yatkınlık
- ✘ Travma sonrası stres bozukluğu – kaygı panik aşırı tetikte olma durumu
- ✘ Unutkanlık aşırı hayal kurma trans benzeri durumlar
- ✘ Uyku/yeme bozuklukları
- ✘ Suç işlemeye yatkınlık
- ✘ Alkol uyuşturucu ve sigara bağımlılığı- madde kullanımı
- ✘ Kendine zarar verme- kesme/yakma

İhmal ve İstismar Durumuyla Karşılaşırsam Ne Yapmalıyım?

✘ Onu dinlemeye hazır olduğunuzu gösteriniz. Onu dinleyerek inandığınızı, bunun onun suçu olmadığını, olanlardan dolayı üzülmediğinizi ve yardıma hazır olduğunuzun mesajını verin.

✘ Cinsel istismar oluşmuşsa mutlaka önce ilgili kurumlara başvurulmalı, vücutta ve giysilerde hiçbir temizlik yapılmadan muayeneye gidilmelidir.

Deliller için ilk 72 saat çok önemlidir. Banyo yapmak, giysileri değiştirmek gibi davranışlar saldırganın ve suçun belirlenmesinde yardımcı olabilecek ipucu ve kanıtların yok olmasına yol açabilir.

✘ Tüm ihmal ve istismar türleri için bildirim yükümlülüğü zorunludur.

Bildirim Yükümlülüğü

Türk Ceza Kanunu 278. Madde(Suçu Bildirmeme)
“İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır” ifadesi belirtilmektedir.

Çocukları korumak için...

- Bu konuda ailelerin ve çocukların yanı sıra akrabaların ve öğretmenlerin de bilgilendirilmesi önemlidir.
- Çocuğun gelişimini takip etmeniz, olağandışı bir durumu farketmenize yardımcı olur.
- Çocuklar, zor durumda kaldığında kimlerden yardım alabileceği konusunda bilgilendirilmeli ve cesaretlendirilmelidir.
- Çocuğun huzur ve sevgi dolu bir ortamda yetişmesinin sağlanması da çok etkilidir.
- Çocuğu severken çocuğa sevgi göstermenin yolu çocuğu ellemek, ısırarak olmadığını anlatmak gerekir.
- Yabancı insanlarla öpüşmemesi, fazla yaklaşımlarına müsaade etmemeyi ve kuşkulu davranışların ne olacağı öğretilmelidir.
- Rahatsızlık duyduğu bir konu olursa da mutlaka anlatması gerektiği vurgulanmalıdır.
- Kendine güven duyabilmesi için istemediği bir durumda “**hayır**” diyebilme becerisini kazanmasına yardımcı olunmalıdır.
- Zararlı maddelerden mümkün olduğunca uzak durması sağlanmalıdır.

İstismar veya ihmal vakaları ile karşılaştığınızda başvurabileceğiniz yerler;

Bursa Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü 0 224 270 54 86

Çocuk İzlem Merkezi 0 224 223 03 68

Bursa Barosu Çocuk Hakları Komisyonu 444 50 99

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Bursa İl Müdürlüğü

0 224 223 19 26